



# PUNIA

VIETA, MENANTI PILĒNU MŪŠI



Leidinyje panaudotos Z. Baubonio, Z. Lisino, Z. Šilinsko,  
Alytaus turizmo informacijos centro, Alytaus rajono savivaldybės  
administracijos ir Punios seniūnijos archyvų nuotraukos.



## Alytaus turizmo informacijos centras

S. Dariaus ir S. Girėno g. 1, 62137 Alytus

Tel.: +370 315 52 010, +370 687 07 703

El. paštas [info@alytusinfo.lt](mailto:info@alytusinfo.lt)

[www.alytusinfo.lt](http://www.alytusinfo.lt)



ALYTAUS RAJONAS

## PUNIA – VIETA, MENANTI PILĒNU MŪŠI

Punia pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose paminėta 1382 m., tačiau manoma, kad 1336 m. būtent ant Punios pilialkalnio vyko žymusis Pilėnų mūsis, kurio metu pilies gynėjai ir gyventojai nutarė žūti liepsnose, bet nepasiduoti priešams.

Miestelis įsikūręs 3 km į vakarus nuo kelio Druskininkai-Jiezns, aukštame dešinajame Nemuno krante, Punelės ir Nemuno santakoje. Istorikų teigimu, Punia – vienas iš 14 seniausių ankstyvųjų Lietuvos miestų. Jo herbe priekiniame sidabriname lauke vaizduojamas šv. Stanislovas, prikeliantis iš kapo Piotrovinę. Antrame, mėlyname, lauke sidabrinė pasaga galais į viršų, iš jos kyla sidabrinė strėlė su raudona plunksna.

Punijoje prasideda Nemuno kilpų regioninis parkas. Miestelyje prie bažnyčios įrengta poilsio aikštėlė su suolais, automobilių stovėjimo aikštėlė. Pilialkalnio papédėje yra poiliui skirtos vietas. Nemuno pakrantėje įrengta mobili pieplauka.



**Šv. Apaštalo Jokūbo bažnyčios** architektūra – baroko ir klasicizmo jungtis, pastatyta 1863 m. Pirmoji bažnyčia Punijoje pastatyta 1425 m. Pasakojama, kad ją statyti paliepės Vytautas Didysis, todėl jo atminimas gerbiamas iki šių dienų – bažnyčioje greta Punios herbo kabo šio kunigaikščio portretas. Patiko Vytautui Didžiajam Punia, kurią ne kartą gynė nuo priešų. Čia jis buvo įkūrės savo rezidenciją. Jei tikėsime flamandy keliautoju ir diplomatu, Burgundijos kunigaikščio patarėju Žilberu de Lanua (Guillebert de Lannoy), kuris 1412–1413 m. lankėsi LDK, jam norint susitikti su Vytautu Didžiuoju teko vykti į Punią. Čia didysis kunigaikštis per metus praleisdavo po porą mėnesių. Keliautojas pasaiko su tuo rezidencijoje radės žmoną ir dukrą.

EU Punios Šv. Apaštalo Jokūbo bažnyčia yra įtraukta į Šv. Jokūbo kelią Lietuvoje.



**Šv. Jurgio** bokšto formos mūrinė koplytėlė, skirta 1831 m. sukilimo dalyviams atminti. Tuometinis Punios klebonas Juozapas Klikovičius dalyvavo sukilime, vėliau slapstėsi, tačiau 1837 m. Kalvarijoje buvo suimtas. Manoma, kad dabartinėje koplytėlės vietoje ir buvo pastatyta pirmoji Punios bažnyčia.





**Punios piliakalnis** yra vienas didžiausių ir gražiausių Lietuvoje. Stūkso jis Nemuno ir Punelės santakoje. Piliakalnį surasti labai lengva – nuo bažnyčios tiesiog reikia eiti 200 metrų keliuku, vedančiu į vakarus. Pasakojama, jog ant Punios piliakalnio stovėjusi kunigaikščio Margirio pilis, vadinta Pilénais. 1336 m. čia įvykęs garsusis Pilénų mūšis. Pilies gynėjai ir gyventojai nutarę verčiau žūti liepsnose nei pasiduoti kryžiuočiams į nelaisvę.

Legenda porina, kad kitapus Nemuno, ant Rumbonių piliakalnio, stovėjusios pilies rūsiuose éjo paslaptinį požeminiai urvai net po Nemunu. Jie vingiavo keletą kilometrų ir jungési su Punios pilimi. Ir Punios pilies kryžiuočiai nebūtų įveikę, jei nebūtų suradę šių požeminių kelių, kuriais Margirio karžygiai atsigabendavo maisto ir ginklų iš Rumbonių pilies. Tačiau atsirodo išdavikas, susigundęs siūlomais turtais, ir parodė priešams paslaptinges požemius. Jais kryžiuočiai įsiveržé į Punios tvirtovę.

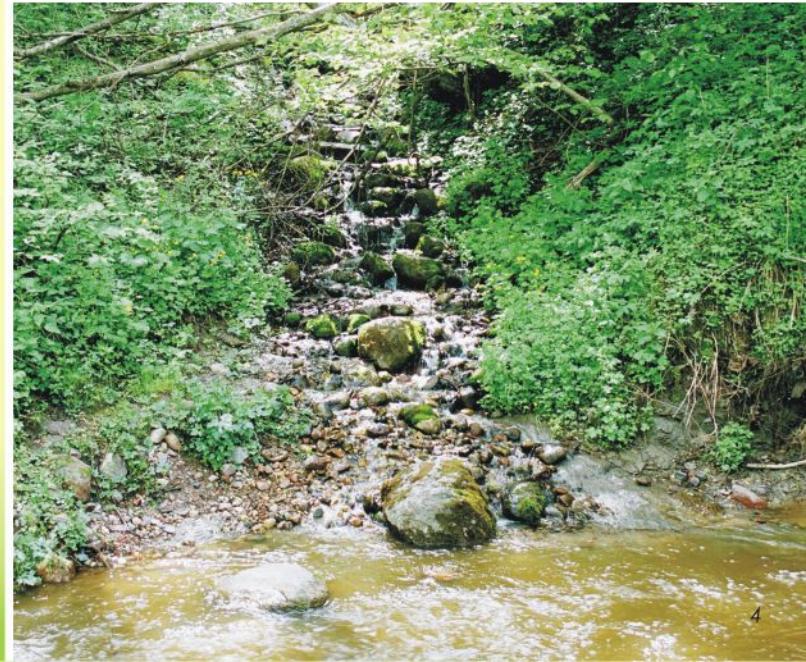


Archeologai, kruopščiai ištyrę piliakalnį, nustatė, kad XIII–XIV amžiuje ant jo stovėjo pilis, kuri buvo sudeginta, XV amžiuje jos vietoje pastatyta nauja. Tačiau neprabégus né amžiui sudegė ir ši, XVI amžiaus pabaigoje čia pastatyti nauji dideli rūmai. Véliau jie tiesiog sunyko.



S. Mikulionio rekonstrukcinis Punios pilies piešinys

Piliakalnio papédėje į Punelės upelį įteka laiptuotas **Nečiuikų šaltinėlis**, gavęs pavadinimą nuo kadaise greta buvusio tokio pat pavadinimo dvaro.





## Lankytinos vietas

- 1 Čebatėlio mitologinis akmuo
  - 2 Nečiuikų šaltinis
  - 3 Senosios žydų kapinės
  - 4 5 6 7 Senosios totorių kapinės
  - 8 Šv. Jurgio koplytėlė
  - 9 Senosios Vaidaugų kapinės
  - 10 Partizanų mūšio vieta
  - 11 18 Partizanų žūties vieta
  - 12 Punios piliakalnis
  - 13 Punios Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčia
  - 14 Senosios Punios kapinės
  - 15 Paminklas Vytautui Didžiam
  - 16 Raižių medinė mečetė
  - 17 Kraštotyrinė etnografinė ekspozicija „Punia amžių bėgyje“.
- Edukaciniai užsiėmimai Punios Panemunės dzūko pirkioje.  
Asociacija „Panemunės dzūkai“ (pramoginiai pasivažinėjimai karieta, vežimu, rogėmis, pasivaikščiojimai su šiaurietiškomis laždomis).

## Sutartiniai ženklai

- |  |                             |
|--|-----------------------------|
|  | Akmuo                       |
|  | Paminklas                   |
|  | Muziejus                    |
|  | Kultūros centras            |
|  | Kavinė                      |
|  | Edukaciniai užsiėmimai      |
|  | Biblioteka, internetas      |
|  | Paštas                      |
|  | Parduotuvė                  |
|  | Pramoginė žvejyba           |
|  | Pramoginiai žygiai          |
|  | Gyvenvietė                  |
|  | Katalikų bažnyčia           |
|  | Mečetė                      |
|  | Koplyčia                    |
|  | Kapinės                     |
|  | Žydų kapinės                |
|  | Totorių kapinės             |
|  | Vandens maršrutas           |
|  | Šv. Jokūbo piligrimų kelias |



Nuo piliakalnio viršūnės atsiveria graži panorama: plati Nemuno juosta ir **Punios šilas**, kuris priklauso Nemuno kilpų regioniniam parkui, yra vienas seniausių, aukščiausiu ir jdomiausių Lietuvos miškų botaniniu požiūriu, apsuptas vandens iš visų pusių. Čia auga aukščiausia Lietuvos pušis, ne vieną žavį šimtamečių qžuolų alėja, šalies istoriją primena „Dainavos“ apygardos partizanų štabo bunkerio maketas, su šilo gamtos įvairove galima susipažinti girininkijoje įrengtais muziejuje.

Liepos pabaigoje Punioje tradiciškai švenčiama Šviežios duonelės **Oninių šventė**.



**Senosios Punios žydų kapinės** yra greta Punelės upelės, leidžiantis keliu link mobiliosios prieplaukos.

Miestelio kapinėse galima pamatyti mažosios architektūros paminklų – **senųjų medinių dzūkiškų kryžių**.

## INFORMACIJA

- **Punios seniūnija**, Kauno g. 3, Punia, Alytaus r., tel.: +370 315 68 640, +370 687 99 594
- **Punios paštas**, Kauno g. 3, Punia, Alytaus r., tel. +370 700 55 400
- **Raižių paštas**, Mokyklos g. 1, Norgeliškių k., Punios sen., Alytaus r., tel. +370 700 55 400
- **Nemuno kilpų regioninio parko direkcija**, Tylioji g. 1, Birštonas, tel. +370 319 65 613



## INTERNETO PASLAUGOS

- Alytaus r. sav. viešosios bibliotekos Punios filialas  
Kauno g. 3, Punia, Alytaus r., tel. +370 315 68 677.  
Darbo laikas: II-VI 9.30-18.00

## APGYVENDINIMAS

- Kaimo turizmo sodyba „Ymilsa“, Vytauto g. 5, Raižių k.,  
Punios sen., Alytaus r., tel. +370 619 73 902
- VO „Punios ainiai“ nakvynės paslaugos, Kauno g. 3,  
Punia, Alytaus r., tel. +370 683 68 872

## PRAMOGOS

- **Kulinarinės-edukacinės programos Panemunės dzūko pirkioje**, kurioje atkuriama XIX amžiaus pabaigos dzūkų gyvenimo aplinka, jūsų laukia kulinarinės-edukacinės programos: autentiškas dzūkiškų bulviniių bandų ir razavų blynų kepimas bei advento ir gavėnių pasninkinių valgių ir papročių pristatymas. Bandos kepamos iš tarkuotų bulvių, kurios dedamos ant džiovintų kopūstų lapų ir šaunamos į duonkepi. Jos valgomos su „daryciniu“, kuris gaminamas iš naminės varškės ir grietinėlės. Razavi blynai kepami iš rupių miltų, kuriuos prieš kepimą senovinėmis girnomis susimala pirkios svečiai.

Tautiniai drabužiai pasidabinusios šeimininkės dzūkų tame pasakoja apie tenykštės tradicijas, papročius bei gyvenimo kasdienybę, vaišina arbata iš vaistažolių, rinktų ant Punios Margirio piliakalnio.

Punios dzūkiškos bulvinės bandos yra EDEN projekto „Lietuvos turizmo traukos vietovė 2015. Turizmas ir vietinė gastronomija“ nu galėtojų dešimtuke.

Kauno g. 3, Punia, Alytaus r., tel. +370 611 45 791





- **Asociacija „Panemunės dzūkai“** teikia gido paslaugas, organizuoja renginius, siūlo pramoginius pasivažinėjimus karieta, vienkinkiu vežimu, vienkinkėmis rogiemis, papras-tais ir elektriniais dviračiais numatytu maršrute, pasivaikš-čiojimus su šiaurietiškomis laždomis, pasiplaukiojimus ka-teriu (dėl katerio galite pasiteirauti tel. +370 687 41 068).

Kauno g. 3, Punia, Alytaus r., tel. +370 687 99 294



- **Oreivių klubas „Audenis“** siūlo skrydžius oro balionu, pakilimą prireisti oro balionu.

Strielčių g. 30, Strielčių k.,  
Punios sen., Alytaus r.,  
tel. +370 677 79 918,  
[www.ballooninggoods.lt](http://www.ballooninggoods.lt)



- **Kraštotyrinė etnografinė ekspozicija „Punia amžių bėgyje“** (dėl apsilankymo tartis iš anksto), Kauno g. 3, Punia, Alytaus r., tel. +370 656 40 657



- **Ekskursijos Punioje**  
P. Džervus, tel.: +370 315 68 683, +370 614 56 686  
G. Laukaitis, tel. +370 687 99 294

• Ekskursijos Algimanto Žemaičio gėlininkystės ūkyje

Vilniaus g. 10, Punios k., Punios sen., Alytaus r.,  
tel. +370 686 84 314, [www.puniosgeles.lt](http://www.puniosgeles.lt)



• Ekskursija po Raižius. Vos 16 km nuo Punios yra Raižiai – vienas iš Lietuvos totorių centrų. Šis kaimas įkurtas XV a. pab.–XVI a. per. Raižiuose stovi 1899 m. pastatyta mečetė, greta jos 2010 m. buvo pastatyti du saulės laikrodžiai.

Vienas rodo vjetas, kitas – Žalgirio mūšio lauko laiką. Tai vieninteliniai tokie laikrodžiai Lietuvoje. Tolėliau, aukščiau ant kalnelio, minint 600-ąsią Žalgirio mūšio metines, atidengtas paminklas Vytautui Didžiajam ir šiam mūšiui atminti.  
Raižiuose yra galimybė paskanauti ir įvertinti totorišką pyragą – šimtalapį.

Dėl ekskursijos ir  
šimtalapio degustacijos  
iš anksto tartis su  
I. Makulavičiumi  
tel. +370 686 56 801



• Pramoginė žvejyba

Punios tvenkinyje

(visus metus)

Margirio g. 12, Punios k.,  
Punios sen., Alytaus r.,  
tel. +370 685 75 778,  
[www.dideleszuvys.lt](http://www.dideleszuvys.lt)

